

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

examenând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al NKVD al URSS, or. Rîbnița din 25 septembrie 1944, în privința lui

Vișnevskii Grigorii Xxxxx, a.n. xxxx,

originar din r-nul Xxxxx, s. Xxxxx, Xxxxx.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului Militar al NKVD al URSS, or. Rîbnița din 25 septembrie 1944, Vișnevskii Grigorii a fost condamnat în baza pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, la 15 ani în exil la munci silnice cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpatul Vișnevskii Grigorii, a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, locuind în s. Erjovo pe teritoriul ocupat de inamic, ajuta nemții și românii la strânsul roadei. Benevol a lucrat pentru poliția română, avea legături cu agenții informatori români, făcea percheziții în casele sătenilor și îi bătea.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Vișnevskii Grigorii a declarat că, în cadrul poliției a activat din anul 1941 până în 1943. În total activau 5 polițiști. Într-adevăr a efectuat percheziții la câteva persoane, dar acestea erau bănuite de furt. L-a lovit pe Vasilevschii P. din motiv că el l-a luat în răs când inculpatul l-a întrebat dacă nu i-a văzut vițelul, și a sărit la bătaie fiind și în stare de ebrietate. În iama anului 1942, l-a reținut pe un oarecare Lîsenco, ducându-l la primărie, în cabinetul agronomului, pentru că era beat și a spart geamurile, iar în acest răstimp a venit notarul Fricațeli, care l-a bătut pe Lîsenco. A negat că ar fi bătut alte persoane..

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, în care, invocând prevederile art. 452 alin. (1), 453 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Tribunalului militar al NKVD al URSS, or. Rîbnița din 25 septembrie

1944, cu încetarea procesului penal în privința lui Vișnevskii Grigorii în baza pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS și reabilitarea acestora în temeiul art. 3 din Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, inclusiv cele care au fost condamnate pentru eschivare din motive religioase de la înrolare în rândurile armatei roșii.

În motivarea recursului invocă următoarele aspecte:

- în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată nu a fost dovedit caracterul antisovietic al acțiunilor inculpatului Vișnevskii Grigorii, deoarece acțiunile lui nu se caracterizau prin violență manifestată față de civili și prizonieri de război în scopul acordării unui sprijin inamicului, așa cum prevede dispoziția pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943;

- sentința de condamnare în privința lui Vișnevskii Grigorii a fost pronunțată fără a se ține cont de declarațiile acestuia precum și de declarațiile altor martori.

Astfel, în instanța de judecată martorul Vasilevschii Pavel a declarat că, în timpul ocupației de către nemți și români, inculpatul activa în calitate de polițist, în satul lor se ascundea un prizonier pe nume Omelicenco Timofei. Inculpatul l-a reținut pe prizonier și l-a lovit. Personal, a fost lovit de inculpat, dar a specificat că ambii erau în stare de ebrietate. Nu a văzut ca Vișnevskii Gr. să-l fi lovit pe Lîsenko G., doar a auzit.

Martorul Selidețcaia Anna a declarat că, inculpatul a fost polițist în satul Erjovo și a făcut percheziții la ea acasă, i-a ridicat bunuri.

Martorul Zarețcaia Efimia a declarat că, inculpatul a activat în calitate de polițist în satul Erjovo. În timpul ocupației satului de către nemți și români, Vișnevskii Gr. a venit la ea acasă și l-a reținut pe Omelicenco Timofei, unde l-a și bătut împreună cu un jandarm.

Martorul Lîsenko Grigorii a declarat că, inculpatul a activat în calitate de polițist în satul Erjovo. Acesta l-a reținut pe fiul său la primărie. Fiul său, fiind beat a fost bătut de jandarmi, dar nu cunoaște dacă inculpatul l-ar fi bătut. Altă dată, când fiul său s-a îmbătat a fost bătut de Vișnevskii și încă 2 polițiști.

Martorul Glovațchii Andrei a declarat că, în timpul ocupației de către nemți și români, Vișnevskii Gr. activa în calitate de polițist. În timpul ocupației satului, a venit la el acasă și l-a lovit pentru faptul că se certa cu soția. La el acasă l-a reținut și pe Lîsenko;

- declarațiile martorilor nominalizați nu pot fi apreciate drept obiective, or fiecare avea motive de a se răfui cu inculpatul, bunăoară acesta reprezenta forța coercitivă a statului și a aplicat măsuri de constrângere în privința acestora. Mai mult ca atât, inculpatul Vișnevskii Gr. a negat majoritatea declarațiilor în acuzarea lui. Prin depozițiilor sale, martorii nu au confirmat existența laturii obiective a infracțiunii în faptele inculpatului;

- instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului Vișnevskii Grigorii la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

În atare circumstanțe, sentința Tribunalului militar al NKVD al URSS, or. Rîbnița din 25 septembrie 1944, urmează a fi casată, iar în temeiul art. 391 pct. 6) Cod de procedură penală, procesul penal în privința inculpatului Vișnevskii Grigorii urmează a fi încetat, în legătură cu prezența circumstanțelor ce exclud tragerea la răspundere penală a acestora.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, recursul declarat urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 5² și 5³ din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, ca rezultat al studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare, Procuratura Generală face recurs în anularea lor, care se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Potrivit art. 430 pct. 4) și art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului și argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

În această consecutivitate se reține că, conform art. 3. al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992: *„Sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost suspuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat:*

a) supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU – OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, "dvoiki", "troiki", "consfătuiri speciale", alte organe de stat cu funcții analoage) pentru "activitate contrarevoluționară", "trădare de patrie", "răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească", pentru alte "crime de stat", pentru "încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică", "atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor";

b) condamnate pentru neachitarea impozitelor sau neîndeplinirea planului de predare a pâinii la stat în temeiul art.58, 58-1, 58-2 din Codul penal al R.S.S. Ucrainene (redacția anului 1927);

c) internate în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare în

instituții de psihiatrie la tratament forțat, din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

d) expropriate, deportate sau expulzate din R.A.S.S. Moldovenească și R.S.S. Moldovenească în baza deciziilor organelor administrative sub pretextul luptei cu culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație";

e) supuse la muncă forțată în condiții de limitare a libertății, inclusiv în coloanele de muncă ale NKVD-ului și în batalioanele disciplinare;

f) internate în lagărele de concentrare sau de filtrare, condamnate la privațiune de libertate, exilate sau trimise la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea război mondial;

g) condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii;

h) concediate din serviciu sau exmatriculate din instituții de învățământ din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

i) condamnate pentru participarea la manifestațiile publice pentru obținerea suveranității și independenței Republicii Moldova sau în privința cărora, pentru aceleași acțiuni, au fost intentate dosare penale și apoi clasate fără temei de reabilitare, dacă aceste persoane nu au comis infracțiuni de drept comun".

Prin urmare, Colegiul penal remarcă că, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate doar persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe temeiurile de fapt și de drept exhaustiv prescrise la lit. a) – g) din articolul enunțat supra.

Însă, în recursul în anulare de pe rol lipsește cu desăvârșire invocarea unor asemenea temeiuri, cât și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în aspectul vizat (*pct. 3. din decizie*).

Mai mult, persoanele condamnate doar în baza Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, pct. 2., care prevedea că: *„complicii din rândul populației locale, care au contribuit la săvârșirea, de către răufăcători, a represaliilor și violențelor asupra populației civile și ostașilor armatei roșii aflați în prizonierat, se pedepsesc cu munci silnice de la 15 la 20 de ani”*, cât și cazurile de încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție, și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, nu cad de drept sub incidența Legii nominalizate.

Pe lângă aceasta, în recursul în anulare de pe rol lipsește și estimarea circumstanțelor în fapt și în drept, constatate și descrise ca fiind dovedite în descriptivul sentinței atacate, și puse în sarcina inculpatului Vișnevskii Grigorii, în coroborare cu prevederile art. 4 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08

decembrie 1992, conform căror: „Nu pot fi reabilitate persoanele care au fost condamnate legitim pentru săvârșirea crimelor de genocid, contra păcii, umanității sau pentru săvârșirea infracțiunilor de drept comun, sau care au participat nemijlocit la represiuni politice, chiar dacă ele înseși au fost ulterior supuse represiunilor”.

Rezultă, că recursul în anulare nu întrunește condițiile de conținut prevăzute în articolele specificate, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul în anulare al procurorului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeuri neargumentate legal de recurent.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de formă și conținut.

Astfel, odată ce recursul de pe rol nu îndeplinește cerințele de conținut, el urmează a fi declarat inadmisibil.

5. În temeiul art. 456, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Mircea Roșioru, împotriva sentinței Tribunalului Militar al NKVD al URSS, or. Rîbnița din 25 septembrie 1944, în privința condamnatului **Vișnevskii Grigorii Xxxxx**, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la **18 decembrie 2020**.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana